

ÉRTESÍTŐ

2007. március

XXV. évfolyam
2. szám

Az Értesítőben több meghívó és program szerepel. Kérjük, olvassa végig!

Budapesti Városvédő Egyesület

1053 Budapest, Kossuth Lajos utca 14-16.

Levelezési cím: 1380 Budapest, Postafiók 1185.

*Az egyesület székhelyén
szervezett programok nyilvánosak és a belépés díjtalan!*

MEGHÍVÓK, KIÁLLÍTÁSOK

MUSTRA 2006

Válogatás az örökségvédelem 2006. évi eredményeiből

címmel 2007.március 10-én (szombat) 10 órakor nyitjuk első kiállításunkat új helyünkön: az V. kerület, Kossuth Lajos utca 14/16 szám alatt. A földszinti termet hagyományainkhoz híven Podmaniczky teremnek hívjuk e helyen is.

Immár négy éve annak, hogy a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal intézményei - a Műemlékek Állami Gondnoksága, az Állami Műemlék-helyreállítási és Restaurálási Központ, a Magyar Építészeti Múzeum, a Nemzeti Kegyeleti Bizottság - közreműködésével megrendezi évről-évre kiállítását, a Mustrát, hogy bemutassa az eltelt esztendő legfontosabb műemlékes felújításait, rekonstrukcióit, régészeti feltárásait, műtárgyvédéseit, visszatekintsen lényeges szakmai eseményekre. A Mostra markánsan szemlélteti a hivatalban és az örökségvédelem területén végzett szerteágazó munkát, a kutatástól a hatósági határozatok megszületéséig és a megvalósuló helyreállításokig. Ebből láthatjuk most a fővárosi kerületeket érintő műemléki munkálatokról szóló tablókat.

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal feladatai közé tartozik továbbá a védett műtárgyak, régészeti lelőhelyek és műemlékek körének folyamatos bővítése, azaz új értékek felkutatása és védettség alá helyezése. Örökségünk szerteágazó, sokoldalú értelmezésére is szolgál a Mostra 2006 kiállítás, nemcsak az épületek védelméről szól, hanem a többi között megújult orgonákról, víz alatti régészetről, műtárgyak védelméről és restaurálásáról, történelmi emlékhelyek felméréséről és síremlékek helyreállításáról, avatásáról is.

Kedves tagtársunk!

Kivételes könyvészeti eseményre hívjuk a Budapesti Városvédő Egyesület tagjait.

A Nagy Budapest Törzsasztal bemutatja a város közönségének a BUDAPEST KÖNYVEK sorozat első kötetét (a kiadást a Budapesti Városvédő Egyesület gondozta), a hajdan sztár-újságíróként s aztán a legendás New York kávéház legendás korszakának kávészaként ismert és népszerű Tarján Vilmosnak A bedeszázott riporter című, hatvan éve kallódó művét, visszaemlékezését 1944-re s 1945-re.

A szövegközlést Buza Péter biográfiája egészíti ki. Ez a tanulmány az első kísérlet arra, hogy a művelődéstörténet, régi adósságát törlesztve, feldolgozza a két háború közötti Pestnek ezt a különös és értékes figuráját, életútját és életművét.

A bibliofil kiadványt Török András, Saly Noémi és Bernáth László mutatja be Budapestnek **március 7-én, szerdán 17 órától**

a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum Kultea termében (Budapest V., Szent István tér 15.).

A kötet a helyszínen kedvezményes áron megvásárolható.

A bibliofil kiadvány harminc számozott és a Nagy Budapest Törzsasztal tagjainak aláírásával gazdagított példányát március 9-én, pénteken este hat órától az Alexandra - Károly körút 3/c. alatti - könyvpalotájában, a Tarján Esten, műsorral körített árverésen kínáljuk megvételre. A licitet Kupa Mihály vezeti; Tarjától és Tarjánról olvas fel Hirtling István színművész, Fekete Kiss-Sándor ének- és zongoraművész zenés aláfestése kíséretében.

Van fogalmad?

A Liget előadás- és beszélgetés-sorozata:

2007. március 8-án az arányérzékről

Horgas Béla, Bíró Béla és Mújdricza Péter,

március 22-én a Növekedésről Ács József és Mund Katalin,

március 29-én a Környezetről Horgas Judit és Mújdricza Péter beszélget

az egyesület új székhelyén (V.Kossuth L.u.14/16 fsz.) 18 órakor

A 18.századi enciklopédisták úgy hitték, *egyetemes összefoglalását* adhatják a *szellem erőfeszítéseinek, minden téren és minden korban* – mára a zűrzavar, s ami még veszélyesebb, a fogalmak hazug használata elvadult: sokan és nagyon sok médium használatával zúdítták a mérgező-butító zagyvalékokat. Ilyenkor minden valamirevaló író – a hagyományos értelemben vett írástudó – elsőrendű feladata, azt is mondhatnám, elemi érdeke az újraértelmezés és tisztázás.(Liget)

A romanika születése címmel tart vetítettképes előadást **2007.március 21-én 17 órakor Dr. Kálmán Alajos** akadémikus az egyesület új székhelyén (V. Kossuth L. u.14/16) a pincszinten.

A Budapesti Városvédő Egyesület sok szeretettel meghívja az érdeklődőket **2007. március 27-én, kedden 17 órakor** kezdődő

Reformátusok Budapesten I-II. (szerk.: Dr. Kósa László)
című könyv bemutatójára

A tanulmánykötet ismertetik:

Dr. Kósa László	művelődéstörténész, akadémikus, a könyv szerkesztője
Dr. Pákozdi István	római katolikus egyetemi lelkész, tanszékvezető főiskolai tanár
Dr. Zalatnay István	az Erdélyi Gyülekezet vezető lelképásztora
Győr Attila	védési osztály vezető (Kulturális Örökségvédelmi Hivatal)

A könyvbemutató házigazdája:

Millisits Máté	művészettörténész, egyházmegyei gyűjteményi és iratkezelési szakértő a mű egyik szerzője

A bemutató **helyszíne: V. kerület Kossuth Lajos utca 14-16.**

Libanon, Szíria, Jordánia szépségeit mutatja meg vetítettképes előadásában
István Ági tagtársunk **2007.március 28-án** (szerda) **17 órakor**, az egyesület **Kossuth L. u. 14/16**
sz. alatti új székhelyén (pinceszint)

A Rákoshelyi Bartók Zeneház márciusi programja

3-án (szombat) 19 óra: a Szászvári Gambazenekar- 17. századi gamba zene régi hangszereken
10-én (szombat) 19 óra: a világhírű Koral Quintett: Weiner Leo, Bartók Béla, Debussy stb.
13-án (kedd) délelőtt 10 óra dr. Tátrai Zsuzsanna a Néprajzi Intézet főmunkatársának már
szeptember óta sikeresen működő / havi 2 alkalommal/ ismeretterjesztő foglalkozása kicsiknek és
nagyoknak a jeles napoknak megfelelő programja.

17-én (szombat) 19 óra Massányi Viktor a Magyar Állami Operaház vezető baritonjának Kodály
Zoltán dalaiból válogatása, zongorán közreműködik Lugossy Anna a Liszt Ferenc Zeneművészeti
Egyetem tanára./ A mindkét művész Munkácsról származik/

24-én (szombat) : „ Mestertanárok” Szilágyi Béla bariton – a Magyar Állami Operaház tagjának
növendékei.

25-én (vasárnap) 17,30-kor. koszorúzás Bartók Béla születésnapján, 18 óra Marousan
Beneddullah magyar-marokkói zongoraművész Debussy, Bartók hangversenye.

A Zeneház címe: Budapest, XVII. kerület Rákoshely, Hunyadi u. 50.

(www.bartokzenehaz.hu)

A Józsefvárosi Galéria (VIII. József krt. 70.; Tel./fax: 313-9883) márciusi programjai:

Előadások:

Március 7-én 15 órakor Zenés barangolás a világ legszebb tájain X. Ausztrália II. A tengerpart
nagyvárosai és Óceánia (diavetítéses előadás). Előadó: Kiss Imre Károly tanár, idegenvezető.

Belépődíj: 200 Ft.

Március 9-én 13 órakor látogatás a nagy történelmi személyiségeink síremlékeinél a Nemzeti Sírkertben (Kerepesi temető). Találkozás a főbejáratnál.

Március 21-én 15 órakor Zenés barangolás a világ legszebb tájain XI. Kína, a régi és új főváros: Xian és Peking (diavetítéses előadás). Előadó. Kiss Imre Károly tanár, idegenvezető.

Belépődíj: 200 Ft.

Március 22-én 17 órakor Az Országos Széchenyi Kör előadása a húsvéti ünnepekről. Előadó: dr. Szacsavay Éva, főmuzeológus.

Március 28-án 15 órakor Ifjúsági hangverseny. Közreműködnek a Józsefvárosi Zeneiskola klarinét-, hegedű-, zongora - és gitár tanszakos növendékei.

A pesterzsébeti Gaál Imre Galéria (XX. ker., Kossuth L. u. 39.) kiállításai:
(Info: 283-1779, 283-0031)

Április 21-ig (szombat) látogatható „**Albrecht Dürer és kora – I. Miksa császár diadalmenete**”

A kiállítás anyaga a kassai Kelet-Szlovákiai Múzeum gyűjteményéből, a Henszlmann hagyatékából származik. Albrecht Dürer mellett számos világhírű mester, többek között Martin Schongauer, Albrecht Altdorfer, id. Lucas Cranach fa- és rézmetszeteit tartalmazza. A grafikai anyagot egy korabeli hadászati eszközökből álló különleges összeállítás egészíti ki.

Március 21-én (szerdán), **17 órakor nyílik** és **április 21-ig** (szombat) látogatható **Muszély Ágoston festőművész emlékkiállítása, születésének 130. évfordulója alkalmából**

A festőművész a XX. századi magyar festészet egyik, kvalitásaihoz mérten kevésbé ismert, rokonszenves alakja. Székely Bertalan tanítványa volt, Nagybányán, Olaszországban és Párizsban képezte magát. Ötvenöt éven át Pesterzsébeten élt és alkotott és ugyanitt tanított 30 éven át.

Március 30-án (pénteken) **15 órakor Fejér Gyula**, a Rákoshegyi Polgári Kör elnöke tart előadást „**Miben rejlik a civilek ereje?**” címmel a Ferihegyi Repülőtér körül kialakult helyzetről a Városvédő Egyesület új székhelyén **(1053 Kossuth L. u. 14-16.)**

Ez év márciusában lesz 120 éve, hogy megszületett Kassák Lajos – és 60 éve, hogy megindult Kassák két folyóirata: az Alkotás és a Kortárs.

A Kassák Múzeum e hármassz évfordulóról új, időszaki kiállítás rendezésével emlékezik meg.

A tárlat címe: **Az Alkotás és a Kortárs képei**. A kiállítás **március 25-én** nyílik a **Kassák Múzeumban (Zichy Kastély, 1033 Budapest Fő tér 1.; www.museum.hu/budapest/kassak/).**

CSOPORTÜLÉSEK-PROGRAMOK

Fotós csoport:	minden kedden 16 órától ,
Közlekedési csoport:	17 órától , minden hónap harmadik és negyedik szerda
Környezetvédelmi csoport:	minden hónap utolsó előtti csütörtök 16 órától
Panteon csoport:	minden hónap második szerda 16,30 órától az új székhelyen
Templomtörténeti csoport:	következő összejevetelünket áprilisban tartjuk!

Várostartörténeti csoport: március 20-án (kedden) 17 órakor ismerkedünk a XVIII. kerülettel **Heilauf Zsuzsa**, a Helytörténeti Gyűjtemény vezetőjének vetítettképes előadásán az Egyesület új székhelyén (1053 Kossuth L. u. 14-16.).

Belváros-Lipótvárosi Helytörténeti Kör: szeretettel várunk minden kedves érdeklődőt március 28-án (szerdán) 17 órakor „**Hild József, a Belváros-Lipótváros újjáálmodója**” című vetítettképes előadásunkra, melyet **Hidvégi Violetta**, főlevéltáros (Budapest Főváros Levéltára) tart az Egyesület új székhelyén, a földszinten (1053 Kossuth L. u. 14-16.).

Terézvárosi csoport: Terézvárosból Tanzániába címmel tart vetítettképes előadást **Dr. Marián Miklós** március 22-én 17 órakor az Egyesület új székhelyén (1053 Kossuth L. u. 14-16.).

Erzsébetvárosi Helytörténeti Klub: március 29-én (csütörtök) 13 órakor a városligeti Vajdahunyad várába látogatunk, ahova 100 évvel ezelőtt költözött a **Mezőgazdasági Múzeum**. Erre az alapításra emlékezik a múzeum „**100 év 100 percben**” című előadássorozatával és a témához kapcsolódó gyűjtemény máskor nem látható, féltett kincseinek bemutatásával.
Találkozunk a városligeti Vajdahunyad vára előtt 13 órakor; a belépés díjtalan!

Józsefvárosi csoport: március 28-án 15 órakor Ifjúsági hangverseny. Közreműködnek a Józsefvárosi Zeneiskola klarinét-, hegedű-, zongora - és gitár tanszakos növendékei.

Pesterzsébeti Városvédő Csoport: március 6-án (kedden) 16 órakor tartja városvédő találkozóját a Gaál Imre Galériában.
A beszámoló után előadást tart **Nagy Sándor: „Életem 5 története Pesterzsébeten”** címmel.

Kőbányai csoport: legközelebbi összejövetelét március 22-én, csütörtökön tartja a Kőbányai Helytörténeti Gyűjtemény épületében, Bp. Halom u. 37/b, 18-20 óra között.
Minden érdeklődőt szeretettel várunk a

2007. évi Csillagászati évkönyv

bemutatására.

Ugyanitt a kiállítás megtekinthető hétfő, kedd, szerda, péntek 10-14 óráig és csütörtök 14-18 óráig.

XVII. kerületi Városvédő Csoport: március 30-án (pénteken) 15 órakor **Fejér Gyula**, a Rákoshgyi Polgári Kör elnöke tart előadást „**Miben rejlik a civilek ereje?**” címmel a Ferihegyi Repülőtér körül kialakult helyzetről a Városvédő Egyesület új székhelyén (1053 Kossuth L. u. 14-16.).

Promontor –Tétény munkacsoport: A XXII. kerületben 2007. március 14.–április 1. között rendezik meg a **33. Tétény-Promontor Kulturális Napokat**, mely gazdag programkínálattal várja az érdeklődőket. A részletes program és programajánló a Klauzál Gábor Művelődési Központ (www.klauzalhaz.hu) honlapján olvasható!

Az 1848-49. évi magyar forradalom és szabadságharcra emlékezve koszorúzási ünnepségekre hivatalos munkacsoportunk:

1. a Budafok-felsővárosi temetőben – a 903. számú Prohászka Ottokár Cserkészcsapat szervezésében – Térey Pál honvéd huszárőrnagy és Hadik Ágoston honvéd ezredes síremlékeihez. (Az időpont a szervezők által még egyeztetés alatt áll, a csoport tagjai keressék egymást!)
2. 2007. március 11-én (vasárnap) 11 órakor – a Klauzál Gábor Társaság szervezésében – koszorúzással egybekötött megemlékezés Klauzál Gábor emléktáblájánál (Budatétény, Klauzál utca 9, Klauzál-villa).
3. 2007. március 15-én (csütörtök) 11 órakor – Budafok-Tétény Budapest XXII. kerület Önkormányzata szervezésében – kerületi központi ünnepség a Tétényi csata emlékművénél (Nagytétény, Száraz-Rudnyánszky kastély előtti park).

Munkacsoportunk mindhárom ünnepségen képviselteti magát és koszorúz, buzdítok mindenkit a részvételre!

A kerület gazdag programkínálatára és munkacsoportunk elfoglaltságára tekintettel, **márciusban külön összejövetelt nem tartunk!**

Soroksári Grassalkovich Kör: március 8-án (csütörtök) 17 órakor tartja következő összejövetelét a Közösségi Házban (Grassalkovich út 154).

Szőnyi István Képzőművészeti Kör: minden hétfőn 18 óra között tartja foglalkozásait az egyesület pince szintjén lévő teremben, és szívesen fogadja a festészet és rajz iránt érdeklődőket.

Vezető tanár: *Ferenczi Tiborné* festőművész, művészettörténész

HÍREK, INFORMÁCIÓK

Közeledik az adóbevallás ideje. Kérjük, aki teheti, rendelkezzen szja 1 %-val idén is a Budapesti Városvédő Egyesület javára! Aki már, vagy még nem adózik, biztassa ismerőseit, hogy érdemes a városvédőket támogatni. Köszönjük előre is!

Adószámunk: 19729224-1-42

Ideiglenes műemléki védettséget kapott a Jókai-kert

Kárpáti Tímea kezdeményezésére, több budapesti székhelyű civil szervezet támogatásával (egyesületünk mellett a Svábhegyi Egyesület, Zugligeti Egyesület, Kissvábhegyi Egyesület), a kerület iskolái (Jókai Mór Ált. Iskola, Zugligeti Ált. Iskola, és alább felsorolt intézmények: Petőfi Irodalmi Múzeum, Corvinus Egyetem Tájépítészeti Kara,) **ideiglenes védettséget kapott a Svábhegyen lévő (XII. Költő u. 21.) Jókai-kert.**

A Jókai-kert helytörténeti., művészeti, természeti értékkel bíró kertépítészeti alkotás, park, melyben műemléki értéket képviselő építmények, tárgyak találhatóak (Jókai Mór prэшháza ill. majoros háza, borospincéje, faragott kőpadja, kőasztala)

A Jókai Mór által megvásárolt és gondozott ingatlan meghatározó szerepet játszott a Sváb-hegy településtörténetében. A legnagyobb népszerűségnek örvendő magyar prózáíró és közéleti személyiség jelenléte, a hegyvidékért kifejtett társadalmi tevékenysége, természetszemlélete és

természet-elvű kertgazdálkodása, valamint a műveiben megjelenő természetrajzi leírások által vált a hegyvidék vonzóvá és közismertté a főváros számára.

A több mint félezer verset is alkotó Jókai Mór iránti megbecsülést fejezte ki a Budapest Főváros Tanácsának 1886. évi 5596. számú határozata, amely a Jókai kertjét övező útnak a Költő utca elnevezést adta.

Jókai Mór felesége, Laborfalvi Róza, a Nemzeti Színház korának legünnepeltebb színésznője - aki éppúgy szenvedélyesen részt vállalt a kert létrehozásában és gondozásában, mint férje - jelentősen fokozta a hegyvidék és a nyári lak látogatottságát.

A sváb-hegyi rezidenciájában számos híresség megfordult. A kertben töltött együttlétek inspiráló hatásából e neves vendégektől több híres alkotás is született.

A kert kialakításának történetét tekintve, Jókai Mórban a természetvédelem egyik úttörőjét tisztelhetjük. Ő nem az érintetlen természetet alakította át saját örömeire, hanem egy erősen erodált környezetű, felhagyott bányagödörből varázsolt tájhű kertet. Nevéhez fűződik tehát az első publikált - ma már bánya-rekultivációnak nevezett - tudatos táj-rehabilitáció. Korát megelőző ökológiai szemlélettel, a környezeti adottságoknak megfelelő őshonos, helyben található növényzettel telepítette be a területet.

Ez a kert Jókai - a Kertészgazdasági jegyzetekben is közreadott - kísérleti módszereinek helyszíne volt. A fennmaradt írások között megtaláljuk például, hogy a nagy filoxéra járvány idején milyen talajgazdálkodási eljárással sikerült a hegyvidéken talán egyedül megóvnia szőlőjét ettől a veszedelemtől.

A kert jelenlegi történeti értéket növeli, hogy még láthatunk néhány koros fát, amelyet Jókai maga ültetett és gondozott.

Jókai Mór önéletrajzi indíttatású műveiben a következőket írja:

"... hadd szóljak rólatok, leghívebb munkatársaim, segítőim, gyámolítóim: édes, szép zöld fáim!
...Ha egyszer valaki idejön, azt kérdezni, miért tudtam többet dolgozni nyáron, mint télen, mondjátok el neki, hogy ti is ott voltatok akkor. A szabad természet volt az én sokat írásomnak legfőbb, legmélyebb titka." Jókai Mór: Negyven év visszhangja, 1883

„Úgy akarom és meghagyom, hogy itt hagyjanak pihenni a Sváb-hegyen. El ne vigyenek a Kerepesi úti kertbe a sok dicsekvő márványoszlop közé... Tegyenek oda a négy fehérlevelű hársfám alá. A hársfák megőriznek engem, én meg a hársfákat.” Jókai Mór: Hajdan, most és valaha, 1876

Jókai Mór a Kerepesi úti temetőben az ország nagyjai között nyugszik, és márvány örzi emlékét. A kert fennmaradásával azt a lehetőségét is biztosítjuk, hogy a költő vágya, e hely iránti hűsége örökre nyilvános kifejezést nyerjen. (részlet a beadványból)

Örömmel értesítjük minden, az igényes helytörténet iránt érdeklődő tagtársunkat, hogy Egyesület V. kerületi csoportja **Belváros-Lipótvárosi Helytörténeti Kör** néven működik tovább, az Aranytíz Művelődési Központ helyett immár a Városvédő Egyesület új, V. kerületi székhelyén, a **1053 Bp., Kossuth Lajos u. 14-16.** szám alatt. Továbbra is várjuk az érdeklődőket izgalmasabbnál izgalmasabb, vetítettképes helytörténeti előadásainkra – olykor a programot színesítő helytörténeti sétáinkra. Kérjük, az aktuális programok tekintetében figyeljék a Csoportok rovatot!

TAGTÁRSAINK ÍRJÁK

TÖBB MEGBECSÜLÉST ÁGAI ADOLFNAK !

Tavaly volt 90. éve, hogy Budapest egyik legnagyobb szerelmese, Ágai Adolf (:Porzó) elhunyt a Baross u. 11.sz. házban.

(A szép épület a magasban szobordíszes, s a homlokzatán fentről-le MUNKARUHÁZAT világító reklám látható.) Rosszkor halt meg, mint barátja Eötvös Károly, hiszen tombolt az I. világháború. Talán e miatt máig nincs emléktáblája, szobra s utcája a fővárosban. Síremléke annál szebb és értékeesebb a Kozma utcai zsidó temetőben. A baglyos, babérkoszorús márványemlék szövege ennyi:

Dr.Ágai Adolf 1836 - 1916. A 2004-es **Zsidó síremlékek Budapesten** c. gyönyörű könyv közli, születési helye: Jankovác. Sok tisztelője sem tudja e szerbnevű városka 1904-től - Klánszky Ferenc helyi plébános javaslatára - Jánoshalma. E tízezer lakosú településen sem őrzik Porzó emlékét, mivel semmi nem emlékeztet rá. A Magyar Sajtó Házában életéről és munkásságáról az idén január-februárban háromhetes dokumentum-kiállítást rendeztem. A tárlat iránti nagy figyelem, érdeklődés bírt rá, hogy javasoljam: mi városvédők kezdeményezzük, legyen Budapesten egy közterület Róla elnevezve! Megérdemli, mert 1868-ban Deák kívánságára elindította a máig legjelentősebb, Budapest-szerelmes élclapot a Borsszem Jankót. A címet Andrassy Gyula indítványozta. Csicséri Bors néven 42 éven át volt e vidám hetilap főszerkesztője, s felkarolta a legnagyobbá lett magyar karikaturistát Jankó Jánost. Apja orvos volt, s kívánságára a Bécsi egyetemen szerezte ő is orvosi diplomáját, ám a gyógyítást el sem kezdte, az írásnak élt, huszonéves korától, szinte minden lapba, folyóiratba írt. A kiegyezés után több lapot is alapított s irányított. Nem értékelik eléggé, hogy 10 éven át az igényes Magyarország és a Nagyvilág c. ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilapot is vezette. A gyermekek számára pedig Kis Lap c. a maga szép lelkületét tükröző újság legfőbb szerkesztője volt Forgó bácsi néven 1871 és 1908 között. A magyar nyelv tisztaságáért, a múlt nagyjainak megbecsüléséért remek tárcái jelentek meg a kor híres újságjaiban, többek között a Pesti Hírlapban is. Könyvei közül "mindenki" ismeri az Utazás Pestről - Budapestre 1843-1907 c. remekművét, de a Por és hamu és az Új hantok is megérdemlik, hogy városvédő társaim elolvassák, hiszen emlékezetes nagy emberekről ír. Hálás vagyok Porzónak, mert a 2 temetőjéről, 2 nyomdájáról s a börtönéről nevezetes Kozma utca névadójáról Kozma Sándor első országos főügyészről 1897-ben Ő írta a legszebb nekrológot, emlékezőn, pl. közös börtönlátogatásaikra is. Örvezdem, mert az újságíróknál rendezett kiállítást a szülőváros polgármestere:Czeller Zoltán népes delegációjával megtekintette, s a tárlatot a Városünnepre meghívta! Nyáron együletünk szép, nagyon jó helyen lévő, új otthonában boldogan szolgáltnám bemutatómmal a városvédők érdeklődését a kitűnő Ágai Adolf iránt!

Dr.Nagy Károly
az egyesület alapító tagja

A pesterzsébeti városvédők csoportüléseiket a Gaál Imre Galériában tartják. Ha belépünk a Galériába, kérdezzük meg magunktól: tudjuk-e, ki volt Gaál Imre?

Kiskunlacházán született 1922-ben. Középiszkolai tanulmányait a pesterzsébeti Kossuth Lajos Gimnáziumban végezte. Festői tehetsége itt kezdett kibontakozni.

A művészettörténész végzettségű Dr. Décsei Géza plébános, a hazai szecesszió egyik nagy mesterét, a gödöllői Nagy Sándort bízta meg a Szent Erzsébet templom 20 freskójának az elkészítésével. Décsei a freskók születésének második szakaszában figyelt fel a nemrég érettségizett Gaál Imrére, aki 1941-ben már ott segédkezett a művész oldalán.

1945-ben vették föl a főiskolára, ahol Bernáth Aurél növendéke lett. 1945-ben az erzsébeti fiatalokat tömörítő MADISZ-ban a festőcsoport vezető alakja lett.

1946-ban a pesterzsébeti Kossuth Lajos Gimnáziumban rendezett kiállításon már nagy sikerrel szerepelt. A tárlat legsikeresebb résztvevője volt.

Tehetségére tehát az erzsébetiek felfigyeltek. A rendőrkapitány Nolipa István Pál is festő volt, kezdettől fogva ismerte és támogatta. Nolipa jóvoltából kapott egy háromszobás lakást a Kende Kanuth utcában. Az anekdota szerint az erzsébeti rendőrfőnök a hátán vitte az ifjú festőnek a vásznat s csöbrökben a festéket a műtermébe, mely a Széchenyi és Kossuth Lajos utca sarkán volt.

Másik patrónusa, Décsei révén jutott üvegablak- és freskómegrendelésekhez. Munkái magvalósultak: Szent Erzsébet templom jobb- és baloldali üvegablakai, a mendei, a pacsirtatelepi templomban és az esztergomi plébániatemplomban.

1953-ban az Ernst Múzeum-beli kiállításon vett részt, ahol a Külügyminisztérium a CSUDAJÓ című képét megvásárolta. Úgy tűnt, rámosolyog a szerencse.

Décei Géza Mendére került plébánosnak. A község templomának védőszentje Loyolai Szent Ignác: az ő alakját szerette volna a plébános a szentély falán látni. A munkához Gaál Imrét kérte fel, aki egy év múlva be is fejezte a hármasképet, a triptichont. A középső festmény: Szent Ignác 1522-ben letette lovagi ruháját s fegyverét, s fogadalmi ajándékkul a Szűzanyánál hagyta. Utána indult 1523-ban a Szentföldre. Hajóra szállását örököltette meg Gaál Imre a triptichon baloldali képén. A jobboldali képen már Rómában a Szent Bazilikánál mutatja Ignácot, gyerekek és tanítványok között.

1964-ben első önálló kiállítására készülődött, amikor tragikus hirtelenséggel elhunyt.

Először egy rajzoló gyerekkör vette fel a nevét, azóta van új művészeket tömörítő Gaál Imre Stúdió. Majd 1989-ben, Gaál halála után 25 évvel Budapest egyik széppé átépített múzeumrészét keresztelték Gaál Imre Galériává. 8 év után a Stádium kiadó megjelentette az ifjú műtörténész, Lázár Judit *Gaál Imre művészete* című könyvét több, mint 70 reprodukcióval, 90 fekete-fehér fotóval és Gaál Imréhez kötődő versek antológiájával. A szerző finoman szól a mendei triptichonról s Gaál Imréről, „aki az összefogott, reneszánsz kompozíciót kiválóan ötvözte saját huszadik századi modern felfogásával”.

Gaál Imre halála után 34 évvel máris könyvből tanulmányozhatóvá vált.

A barát, Rátkay Endre festőművész írja 1946-i találkozásukról:

„A találkozából barátság lett, de mire felcserélődtek megismerkedésünk évének utolsó számjegyei, már el is végeztetett.”

Gaál Imre életében a sikert nem élhette meg. 1964 május 14-én szívrohamot kapott, az utcán összeesett és meghalt. 42 évet élt.

Árki Sándorné

UTAZÁSI AJÁNLATOK

Neoline Utazási Iroda „Kalandozás”, 1088 Budapest, Szentkirályi u. 5.

Eng.sz.: U-307/2003

☎: 318-8064, fax: 317-1056, e-mail: kalandozas@t-online.hu www.kalandozastravel.hu

Március

3.	Bécs – Hofburg és a Sissi Múzeum	4.999,-
3.	Kassa – Kelet-Szlovákia fővárosa	5.500,-
3 – 4.	Arany János emlékezete (Nagykőrös, Debrecen, Nagyszalonta, Nagyvárad)	13.990,-
4.	Budapest felfedezése – Kerepesi temető	200,-
10.	Orchidea kiállítás Klosterneuburgban	5.490,-
10.	Pozsony – az egykori koronázóváros	4.600,-
	Budapest felfedezése – Pálvölgyi barlang	200,-
13 – 18.	Erdély szívében	42.500,-
15.	Bécs – Magyar emlékek nyomában	4.999,-
15.	„Itt születtem én ezen a tájon...” – Petőfi emléktúra	3.990,-
15 – 18.	Prágai tavasz	39.900,-
15 – 18.	Német világörökségek (Regensburg, Nürnberg, Rothenburg, Dinkelsbühl)	52.900,-
15 – 18.	Krakkó – Zakopane	36.900,-
16.	Betlér – Krasna Horka	5.400,-
17.	Orchidea kiállítás Klosterneuburgban	5.490,-
17.	Veszprém - A királynék városában	3.290,-
18.	Budapest felfedezése – Szerb emlékek Budapesten	500,-
24.	Zenés táncos est vacsorával - <i>Tavaszköszöntő bál</i> -	2.650,-
24.	A Galga völgyében	2.990,-
24 – 25.	A leghűségesebb város – Sopron	12.990,-

25.	Sümeg – Tapolca	4.200,-
26 – 01.	Világörökségek a Cote d'Azur mentén	79.900,-
31.	Bécs – Hundertwasser-házak	4.999,-
31.	Dorottya városában – Kaposvár	4.300,-
31.	Kittsee és Parndorf (Csokoládégyár és bevásárlás az Outlet Centerben)	4.799,-

Április

1.	Tavasza a Börzsönyben	2.990,-
1.	Romantikus osztrák várak és kolostorok (Laxenburg és Heiligenkreuz)	5.500,-
5 – 10.	Húsvét Erdélyben	42.500,-
6 – 9.	Húsvét Prágában	39.900,-
7 – 9.	Kikelet a romantikus Bükk-fennsíkon	22.900,-
11.	Bécs – Egy nap a Schönbrunnban	4.999,-
11 – 15.	Világörökségek Csehországban	49.900,-
14.	Vidám bográcsozás Monoron	4.350,-
14.	Zirc - Pannonhalma	3.790,-
14.	A Bécsi Erdő titkai	5.400,-
15.	A matyók földjén	3.200,-
20 – 25.	Zarándokút Lourdes-ba	79.900,-
21.	Bécs – Császári bútorok között	4.999,-
21.	Vidám Bográcsozás Monoron	4.350,-
22.	A Káli medencében	4.290,-
28.	Kassa – Kelet-Szlovákia fővárosa	5.500,-
28.	Zenés táncos est vacsorával	- Orgonabál - 2.650,-
28.	Bécs – Egy nap Schönbrunnban	4.999,-
28 – 1.	A Rákócziak nyomában	31.900,-
28 – 1.	Észak-olasz kiskörút (Velece – Padova – Verona – Sirmione) - félpanzióval!	41.900,-
28 – 1.	Krakkó – Zakopane	36.900,-
29.	Zselici tájakon	4.400,-
30.	Melk és a Wachau (az osztrák Duna-kanyar)	5.950,-
30 – 6.	Korfu – Jón-szigetek	99.900,-

Telefon, fax: 321-1696, 235-0463

OTP 11705008-20092737

Adószám: 19729224-1-42

e-mail: budapesti@varosvedo.huhonlap: www.varosvedo.hu**Az Egyesület – havonta 2000 példányban megjelenő – bulletinje.****A kiadásért felelős: Vitkay Katalin****Az Értesítő kiadását a Pannon támogatja**